

Inserati se sprejemajo in velja
risopna vrsta

3 gr., če se tiska literat.

12 " " " " " " " " " "

15 " " " " " " " " " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, neizrukovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravišče
(administracija) in ekspedicia na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Še nekoliko o narodnih šolah.

I.

Kadar mi zahtevamo narodne šole, stopijo nam nemškutarji vedno z istimi ugovori nasproti, in ker s temi še vedno nekatere na limance vjemó, treba je, da tudi mi večkrat ponavljamo svoje uzroke, zakaj da zahtevamo poduk v maternem jeziku.

Glavni ugovor nemškutarjev je ta, da je nemški jezik za vsacega Slovence potreben, da si lože na svetu naprej pomaga. Isti uzrok bi se dal pa navesti tudi za laški, za francoski, za srbo-hrvaški, celo za madjarski jezik. Ni dvoma, da je človeku koristno, če več jezikov zna; tudi madjarski jezik bo vsakemu prav prišel, če se hoče na Ogersko podati in tam svojo srečo poskusiti. Ako se pa podá v Trst, v Istro, Dalmacijo ali na Laško, mu bo znanje laškega jezika prav prišlo. Vendar je jasno, da se človek ne more vseh jezikov naučiti, najmenj pa je ljudska šola za to, da bi se v njej jeziki učili. Tega na celem svetu nikjer od ljudske še ne zahtevajo, samo pri nas. Če se nadalje vprašamo, ali res toliko naših ljudi gre na Nemško kruha iskat, bomo kmalo zvedeli, če hočemo po pravici govoriti, da prav malo. Sploh nas nemškutarji smatrajo za neke cigane, ki se neprenehoma po svetu potepajo, ker nam vedno naglašujejo potrebo tujih jezikov, zlasti nemškega. V resnici pa nismo nobeni cigani. Slovenec najraje v svoji domovini ostane, in ona tudi toliko rodi, da preživi večino svojih sinov, in bi gotovo vse preživela, ko bi nam v domačiji ne jemali tujci najboljših pro-

storov. Vkljub temu pa, da je Slovenec tujec v lastni deželi, našli bomo le malo Slovencev na tujem, najmenj pa na Nemškem. Ravno na Nemškem je Slovenec redka prikazen, bolj pogosta ga boš videl na Hrvaškem. Od kar smo Bosno pridobili, se nekteri iz naših krajev tudi tje doli selijo. Na Nemško pa Slovenec ne sili, ker vé, da je tam že vse zasedeno, in da mu tam rožice ne bodo cvelele, ker Nemcem se ne manjka izobraženih in prebranih ljudi za vse opravila, toraj zamore Slovenec tam le kako bolj nizko stopinjo doseči, kakor za obrtniškega pomočnika, za čuvaja, za strežaja, za kočijaža, za hišpca in take dela. Za take službe se pa ne bomo dosti poganjali, in v resnici je videti le malo Slovencev po Nemškem, kar prav nič čudno ni. Nasprotno pa je že marsikteri Slovenec najdel svojo srečo in dosegel častno stopnjo med našimi jugoslovanskimi brati. Mnogi priprosti Slovenci so se na Hrvaškem že udomačili kot krčmarji, trgovci itd.; izobraženi Slovenci pa so našli doli svoj kruh kot zdravniki, učenci, uradniki itd.; v novjšem času tudi v Bosni. Če že Slovenec gre sreče iskat po svetu, kar se pa tako pogosto ne zgodi, kakor bi nam nemškutarji radi dokazali, šel bo veliko prej na hrvaško stran, nego na Nemško ali Laško. To je obče znana resnica. Ko bi tedaj nemškutarji res tako „praktični“ ljudje bili, kakoršni biti se bahajo, morali bi nam svetovati, da v naše šole uvedemo učenje srbo-hrvatskega jezika. Toda „praktičnost“ naših germanofilov (nemcoljubov) je le hlinjena, in za njo se skriva zavrtni napad na našo narodnost, z usiljevanjem nemščine hočejo

zbrisati naš slovanski značaj, predelati nas v Nemce. To je jasno, ko beli dan.

Z žalostjo opazujemo, da se mnogi naših priprostih rojakov še zmirom nemškutarjem na limance vsedejo, ter za njimi zagovarjajo poduk v nemščini in ga za šole priporočajo. Vprašajmo se vendar enkrat resno: ali je res nemščina nam potrebna? Slušali smo že, da se iz naših ljudi le malokdo podá na Nemško sreče iskat, najmenj že kdo iz kmečkega stanu. Kmet tedaj ne gre na Nemško kruha iskat, toraj iz tega uzroka nemščine ne potrebuje. Morda pa potrebuje nemščino, če svoje žito in krompir in zelje v Ljubljano pripelje, morda ne bo mogel prodati teh pridelkov, če ne zna z gospódo po nemški govoriti? Kaj še, ta je bosa: prvič znajo tudi nemškutarski škr ci in njih „frave“ in „fradle“ toliko „kranjski“, da se morejo s kmetom zmeniti za ceno; drugič, če ne znajo, naj se pa naučé; tretjič pa vsak tam kupi, kjer vidi dobro blago, in če prav kmet nič nemški ne zna, bo svoje pridelke vendar lahko prodal, ako so lepi in in po ceni. Morda pa kmet ne bo mogel svojih volov prodati, če ne bo nemški znal, ker ga nemški kupci ne bodo razumeli? Tudi ta je bosa; kajti prvič bi potem moral znati tudi laški, ker tudi Lahi hodijo k nam živino kupovat; drugič se ne manjka mešetarjev, ki znajo nemški in laški, ter radi za en liter vina posredujejo pri kupčiji; tretjič, bo pa Nemec, če mu je naša živina všeč, sam rad plačal tolmača in mešetarja, če je pa živina zanikerna, je ne bo kupil, če bi kmet prav vse jezike tega sveta gladko govoril. Kaj imajo nemškutarji na to odgovoriti? Nič. Morda pa

Obrazi iz domačega življenja.*)

„Kranjec“.

„Kaj si, Slovenec ali nemčur?“

Jaz sem „Kranjec“.

Aha, zdaj pa že vemo, pri čem da smo. Slovenec ta mož ni, nemčur pravi da ni, kakor berič noče biti „berič“, ampak „rihtni blapec“; tedaj je „Kranjec“ in kedar ne lomi prav po starem nemščine, takrat ne govori slovenski ampak „kranjski“, kajti „slovenski“ je nova špraha, na pol hrovaška, zato je ne „zastopi“ in je tudi noče „učiti se.“

Kaj pa je prav za prav „Kranjec“? Od kod prihaja?

Rojen je na slovenski zemlji, v malih šolah, pri vojaci ali pa tudi „v fremd“ se je naučil toliko nemščine, da se ne vstraši nikogar. Tudi pisati in brati zna, se ve da le

nemški, ali pa tudi ne, če se je nemški učil pri vojaci ali pa v „fremd.“ Toda kaka je ta nemščina!! Kedar jo spusti iz sebe, se sluši kakor težek voz po hribovski poti ali kakor da bi se podrla visoka skladovalnica drv ali velik kup kamenja. Glasovi mu prihajajo iz ust robati, kakor hrastova polena in kosmati, ko medvedova koža ali kmetiška kapa iz pasje kože. Pa kako so besede stavljene, kaki ti nemški stavki! Kakor beraško kosilo po samostanih, semeniščih in bogatih kmetih, kjer se za berače vse skup zmeče, kar je drugim ostalo, brez ozira na to, ali gre skup ali ne, in kaj pride najprvo. Tak stavek ti zdaj po glavi hodi, ktere pa včasih še nima ne, zdaj se prekucuje, da pozabi, kam je sprva hotel skočiti; zdaj se požene, a potoma se vstraši in pade skup, zdaj zleze tako visoko, da potem skakaje od bruna do bruna omahne in vsega je konec, — če ne pride na pomoč „kranjski“, ki ga potem s trudom iz višave doli spravi ali pa iz močvirja izleče. Tak govor „Kranjcev“ se sluši ko klepanje kosá ali kokodaskanje stotero put, kedar so ravno jajca znesle. Prepričani smo, da bi deset takih „Kranjcev“

s svojo nemščino cel polk pravih nemcev brez boja v beg zapodilo.

Za nemščino „Kranjcev“ ni pisane nobene slovnice, ta jezik se ne dá pisati, tudi ga ne uči nobeden učitelj, dasiravno ga marsikteri sam govori.

Nekoliko boljše govore slovenski, ali — kakor sami pravijo — „kranjski“, dasiravno imajo tudi tu oblike in besede, katerih ne najdeš v nobeni slovnici, v nobenem besednjaku. Polovico besedi svojega jezika so vzeli iz nemškega, jim dali slovenski rep ali glavo, ali pa so jih oblekli v slovensko krilo in tako se te zveri po njihovem jeziku kaj ponosno sprehajajo in trgajo drugim ušesa. Če se spustiš v pogovor s „Kranjcem“ in rabiš za take tuje zveri s slovensko dlako, repom ali glavo domače, pravilno slovenske, brž te bo zavrnil. „Kafégavs“ se pravi, ne pa „kavarna“, „gasa“, ne pa „ulice“, „cingelcel“, ne pa „žveplenka“ ali „klinček“, „plac“, ne pa „trg“, „mуска“, ne pa „godba“, — to je „hrovaško“, kdo bo to „zastopil“! Msljijo, de ima vsak cajt martrat se s to novo špraho! Sej se s ta staro tud naprej pride. Špraha je špraha, vsaka

*) Pod tem naslovom bomo prinašali sem ter tje iz domačega življenja posnete slike ali obraze in tudi kratke dogodbe raznega zadržaja, posebno kratkočasne.

kmet zavolj nemških gospodov v uradnih mora nemški znati, ker se onim ne ljubi, učiti se našega jezika in pisati v slovenščini? Ta, ta je prava, v tem grmu tiči zajec, pa še mlade ima! Zato nemščino branijo, ker hočejo službe prihraniti za sebe in za svoje otroke; zato pa silijo tudi svoj jezik celemu narodu, da bi svojim rojakom pota gladili v našo zemljo, da bi vsak Nemec, ki doma ni za nobeno rabo, k nam lahko prišel, kar bi bilo toliko lažje, če bi vsaj nekaj ljudi v vsaki vasi nemški znalo, da bi se gospodiču ne bilo treba našega jezika učiti. To je pa krivica, ki se mora odpraviti, po uradnih naj pišejo v našem jeziku, potem kmetu ne bo več nemščina potrebna in ne bo je več zahteval za ljudske šole, postala bo nepotrebna. Morda pa kmet potrebuje nemški jezik, da se zamore v nemških knjigah izobražiti v svoji stroki in v drugih vednostih, če bi ga ravno veselilo?

Na to se prav lahko odgovori: prvič, kmet ne bo dober gospodar, če se bo mnogo pečal z raznimi drugimi stvarmi, kmetijo pa zane-marjal; za svojo kmetijsko stroko pa najde dosti poduka v slovenskih kmetijskih časnikih, kakor so „Novice“, „Slov. Gospodar“ itd., pa tudi v knjigah, ki jih izdaja družba sv. Mohora, če bi pa vendar kmet želel, tudi o drugih znanostih nekoliko podučiti se, bo tudi v slovenski literaturi (slovenskih bukvah) našel toliko, da vsega prebrati nikoli časa ne bo imel; drugič pa se v ljudski šoli ne bo nikoli toliko nemščine naučil, da bi mogel popolnoma razumeti nemške knjige o poljedelstvu, sadjereji, živinoreji, kemiji, fiziki itd.

Jasno smo tedaj dokazali, da slovenski kmet ne potrebuje nemškega jezika. Za koga in čemu so pa šole na kmetih?

Iz med sto otrok komaj eden naprej študira, devet in devetdeset pa jih doma ostane. Na onega samega se ni treba ozirati, šola na kmetih je za kmeta, toraj naj bo tudi tako osnovana, da bo kmetu največ koristila. Učenje nemščine naj se toraj v šolah na kmetih čisto opusti, in sicer: 1. ker kmet ne potrebuje nemškega jezika, kakor smo ravno dokazali, 2. ker se s tem veliko dražega časa brez koristi in uspeha potrat in koristnemu nauku vkrade, 3. ljudska šola nikjer na svetu nima, in tudi pri nas ne more imeti namena.

širiti znanje jezikov, ampak ljudstvu podajati prvotni poduk o najpotrebnejših vednostih.

Politični pregled.

V Ljubljani 23. februarja.

Avstrijske dežele.

Centralisti se silno bojé **novega volilnega reda**, kakor ga Lienbacher predlaga, zato skušajo stvar zavleči, da bi državni zbor v tej sesiji še ne mogel sklepati o tej postavi. Med tem časom pa upajo na kako spremembo, da bi namreč kak srečen slučaj jim pripomogel, da Taaffeja odstranijo. Iz tega vzroka o vsaki malenkosti na dolgo in široko govoré, da bi čas pošel, in bi ne prišlo do glasovanja o volilnem redu. Tako je vpisanih za šolsko postavo 36 govornikov. Pri taki taktiki pa so še predrzni dovolj, da sedanjí večini očitajo neplodnost, čeravno so le sami s svojim blebetanjem krivi, da večina ne more naprej; ako se jim pa beseda prestriže, vpijejo zopet, da jih naši še govoriti ne pusté. Naši pa se na to ne bodo več ozirali, ampak že pri šolski postavi sklenili konec debate, kedar bosta od vsake strani dva govornika izgovorila.

Odsek za potrjevanje volitev ima v delu volitev poljskega poslanca **Pužine**, zoper katero so došle mnoge pritožbe. Liberalci dr. Weber je kot poročevalec nasvetoval, naj se volitev zavrne in naj vlada gleda, da se v prihodnje ne bodo več take nerednosti godile. Ker pa stvar še ni popolnoma razjasnjena, se njegov predlog še ni sprejel za zdaj.

Čehi so jezni na ministra Haymerle-ta, ker so zvedeli, da on spletke dela zoper česko vsenčulšče. Haymerle je minister zunanjih zadev, naj bi se briga za svoj posej, kjer ima dovolj mnogo opraviti, če hoče Avstriji dati veljavo, kakoršno je včasih imela; kaj se toraj meša v notranje zadeve?

Naša vlada bo počasi mnogo **železnic** v svoje roke dobila. Rudolfove železnice se je že predlanskem polastila; zdaj je potekel tudi severni železnici določeni čas, ko ima pasti v državno imetje; ob enem pa se vlada pogaja, da dobi v last zapadno železnico. (Dunaj-Lincoln-Solnograd).

Veliko hrupa dela po nemških deželah **hišni davek**. Ker imajo na Tirolskem in

Solnograškem že navadni kmetje lepe, prostorne hiše z enim nadstropjem, so to bile te dežele v nevarnosti, da jih hišni davek čez mero ne zadene, ker ta davek raste v primeri s hišnimi prostori. Iz tega vzroka dale so se Tirolcem in Solnogradčanom nekatere olajšave. V Galiciji bodo pri tem davku nekoliko pridobili, ker imajo tam le borne kočé. Poslanec Naberger se je potegoval za Trst.

Meseca sušca se bo v **drž. zboru** pričela budgetna debata. Lienbacherjev in Kronawettrov nasvet za premembo volilnega reda sta se izročila posebnemu odseku 24 udov, ki se bo o tem posvetoval in potem o stvari poročal.

Na Českem in Moravskem se kuha bojda ena nova stranka, in sicer **stranka plebentašev**, ki se bo potegavala za grajske in za konservativne koristi, narodna vprašanja pa izključila iz svojega programa. (?)

„Pester Lloyd“ ima dopis iz **Bosne**, v katerem hudo napada avstrijsko vladanje v Bosni. On pravi, da naši prevelike davke pobirajo in da se je zaradi tega v Hercegovini bati ustanka. Hercegovci so jako revni, ker zemlja malo rodi, in še turška vlada jim je včasih dajala žita za seme. Če bo pa avstrijska vlada Hercegovcu prodala zadnjo kozo, potem ne bo imel ob čem živeti in ustanek z orožjem je neizogibljiv. Uprava v Bosni veliko preveč stane. — Tako se piše temu madjarskemu listu; ali je resnica, ne vemo. Slika se nam zdi jako črna in neverjetna.

Vnanje države.

Angleži se pogajajo z Bojerci v južni Afriki, da bi se prepir mirnim potom rešil. Bojercem obetajo samostojnost, samo da morajo priznati angleško nadvlado. Angleži hočejo svoje sile najbrž za Irce porabiti, zato bi radi krotenje Bojercev za drugo pot odložili.

Zaradi **grško-turškega** prepira se posvetojuje zdaj diplomati v Carigradu, ter na sultana pritiskajo, naj bi Grkom vsaj nekaj zemlje odstopil. Celo pogajanje vodi nemški poročnik Hatzfeld. Sultan pa menda diplomate le posluša, da čas preteče, v resnici ne misli Grkom ničesar odstopiti. Če bi pa le prišlo do vojske, obljubil je Bismark, za to skrbeti, da se vojni plamen ne bo razširil. Ako bodo pa Grki sami Turkom nasproti stali, bodo bržkone tepeni, ker novejša poročila pravijo, da

glih, de se le zastop. Nej me per mir pusté s to hrovaško špraho!“

Tako te bo podučil „Kranjec“ in vse tvoje prizadevanje prepričati ga, da kranjskega jezika ni, prav tako, kakor koroškega, štajarskega, goriškega, tirolskega, pruskega ne, je ravno tako prazno delo, kakor če bi hotel strojiti hrastovo kožo. „Kranjec“ je ponosen na to, da „kmet“ ni, kar bi bil — po mislih njegovih, se ve da — ako ne bi bil naučil se nemščine. Kmet je pri njem najnižji stan, zato se prišteva k gospodi ali purgarskemu stanu, in si dá reči „Oni“ ali pa „föter“. „Vi“ mu je „hrovaško“, vse „hrovaško“ pa mu je kakor polž v solati ali grilj v kruhu.

„Kranjec“ je navadno že stara kost, kar je, je, kaj družega noče postati, za novotarije ne mara, ker je duševno prelča, večidel pa materijalist, ki pa že na trdnem stoji. „Slovenec“ so mu nova iznajdba, takrat, ko se je on učil, ko je to ali to postal, jih še ni bilo, še nikomur se ni sanjalo, da bodo kedaj. Zato ne mara za-nje, kakor za ozke hlače in tesne čevlje ne, pa tudi še zato se mu mrzi do njih, ker mu, kakor misli, nemščino premalo spo-

štujejo, isto nemščino, ktere se je on tako težko naučil. Takrat, ko je on še mlad bil, je videl, kako so se ljudje odkrivali tistemu, ki se je nemški nad njimi zadril, in kdor je znal le že nemški kleti, je veljal za učenega moža. Kdor nemški ni znal, je bil pa „kmet“ ali „pavr“, še manj ko „avskneft“, ktereja je vsak smel „tikati“.

Iz tega je sklepati, da je „Kranjec“ star ali vsaj že postaran. In to je tudi, kajti otroci njegovi so že ali Slovenci ali nemčurji, „Krajnici“ ne. Večkrat se mu prigodi, da mu postanejo sinovi, ali vsaj nekaj izmed njih, Slovenci; to ga močno jezi, kajti že vidi, da iz njih ne bo nič. Če so pa nemčurji, no, „z nemščino se daleč po svetu pride“. Hčere mu niso ne odločne nemčurke, ne Slovenke, dasiravno rade pokažejo, da znajo tudi nemški kramljati. Toda kakšna je ta njihova nemščina! Slovenske misli, slovenski stavki v nemške besede oblečeni in te besede prihajajo iz ust zavite kakor pisani trakovi, vsaka ima vsaj po dva grška cirkumfleksa (◌̂) na samoglasnikih. Slovenski mnogo lepše govoré, toda le kedar so same ali pa s kakim „hudim“ Slovincem, če je „fest

fant“ in noče drugače ko slovenski govoriti. Vendar je v njihovi slovenščini dosti nemških ali vsaj popačenih besed, zaradi kterih se druga drugo rade oponašajo, kar vzbuja dosti smeha in domačega boja. Kedar se pa omože, so nemčurke, če je mož nemčur, Slovenke pa, če je mož Slovenec. Pred ženitvijo v njihovih očeh Slovenec nima prednosti pred nemčurjem, pa tudi narobe ne. Vsaj dozdaj ni znano, da bi bil kdo „korbico“ dobil le zaradi tega, ker je nemčur, pa tudi ne, ker je Slovenec. Da ima le „dobro službo“ ali „dober kšeft“, pa je.

„Krajnecem“ se prištevajo tudi uradniki starih kit, ki so nosili ali še nosijo za vratom trdo zavezano črno pentljo, iz-za ktere se srajčni robec skoro nič ne vidi, in pa veliko starih penzionistov, ki si po gostilnicah pipe prižigajo in vedno pripovedujejo, kako je še takrat bilo, ko so bili oni to ali to. Spoznati jih je najprej na tem, da vsakemu gosposkemu človeku pravijo „Oni“, vsakega kmeta pa „tikajo“; nagovornica „Vi“ se jim ne prilega in če jih ti tako ogovoriš, se ti brž na stolu premaknejo in začno nemški rezati, kakor kosce v travi ali prepelica v prosu. „Bôz berden

Grki niso tako oboroženi, kakor se bahajo, in da imajo komaj 30 000 mož vojske. Osman paša je sultanu obljubil, da hoče v osmih dneh v Atenah stati, ako se njemu glavno poveljništvo izroči. Tako gladko pa menda spet ne pojde.

V **Rumuniji** je nastala ministerska kriza, ker je gosposka zbornica nek vladni predlog zavrgla. Pravijo, da bo Brătianu sestavil novo ministerstvo.

Bismark je menda bolan, ker ga vsaka stvar tako hitro razdraži, da lastne ministre pred celim svetom lasa. Nedavno je grdo zdelal nekdanjega ministra Camphausena, zdaj je pa spet ministra grofa Eulenburga na sramoto postavil. Eulenburg je dal svojo ostavko.

V **francoski** zbornici so Gambetta prijeli, če je res on Grkom pomoč obljubil, ter jim hotel poslati 30.000 pušk. Gambetta je vse tajil ter zavračal na ministre. Ob enem pa se je že ponujal za prihodnjega predsednika republike, in rekel: „kdor se zadnji smeje, se najbolje smeje.“ Kdo vé, če se bo res Gambetta zadnji smejal?

General **Skobelev** je zbolel, in na mesto njega je prevzel poveljništva v Aziji general Kuropatkin. Tekinci so poslali deputacijo v Petrovgrad, da se pokloni caru.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 22. februarja. Državni zbor je danes volil odsek, ki ima pretresati nasvetovane premembe volilnega reda. Izvoljeni so bili: Vitez Chlumecky, dr. Herbst, dr. Rus, baron Scharschmid, dr. Tomaszczuk, dr. Avg Weber, grof Hohenwart, Lienbacher, dr. Klaič, knez Alois Lichtenstein, baron Ig. Giovanelli, baron Baum, knez Czartoryski, dr. vitez Groholski, vitez Smarzewski, dr. Smolka, dr. Rieger, Heinar, grof Clam Martinic, Zeithammer, dr. Fanderlik, Tonner, dr. Klier, dr. Kopp, dr. Sturm.

Potem se je nadaljevala obravnava o nasvetu barona Giovanelija gledé dodatka k postavi o zemljišnem davku. Govorili so še 4 govorniki, namreč Zallinger, Schaub, Streerwitz in Bertolini. Po nasvetu kneza Čartorskega bila je potem obravnava sklenjena, pa oglasili so se za dejanske popravke že poslanci Zallinger, Walterskirchen, Heilsberg, Forreger,

Schönerer in Streerwitz. Schönerer je po svoji navadi zopet osebno napadel Streerwiza, ki je prav temeljito zavrgel vse ugovore zoper centralno komisijo, ter s tem celó pri svojih liberalnih tovarših vzbudil deloma pripoznanje, deloma pa glasne ugovore, in mu naravnost rekel, da ni pošten človek. G. predsednik ga je zavoljo tega očitno pokaral in Streerwitz mu je prav dobro odgovoril, da dežela Spodnjeavstrijska gotovo tako ne sodi, kakor je trdil Schönerer, da mu je pa gledé poslednjega pač vse eno, kako on o njem sodi. Postava bila je potem v pretres izročena davkarskemu odseku s pristavkom, da naj kakor hitro mogoče njej poroča zbornici.

Cela dolga obravnava je bila prav nepotrebná, ker noben ni ugovarjal nasvetu in bi bili imeli gospodje priliko v drugem branji vse to povedati, kar so danes govorili. Bila je že ena čez poludne, ko se je nadaljevala postava o osemletnem šolstvu. Govoril je najprej zoper nasvet Lienbacherjev liberallec Tausche, za njim pa jako izvrstno, mirno in tehtno česki profesor Kvičala, ki je vse vzroke nadrobno naštel, ki opravičujejo predlog o znižanju šolskih let. Ura je že tri, ko to poročilo sklepam, pa govornik še govori in težko bode prišel za njim še kak poslanec na vrsto. Prihodnja seja bo v četrtek, in v petek menda bo ta predlog dovršen, ki je med liberalnimi duhovi vzbudil tolikanj skrbi in nemira.

Domače novice.

V Ljubljani, 24. februarja.

(Matica slovenska) je v sredo 16. febr. imela 50 odborovo skupščino, ktero je vodil podpredsednik g. dr. Jarec. Obravnavalo se je največ o knjigah za l. 1880, katerim se je postavila kupna cena, o nagradah za rokopise pisateljem, kateri so se zanje že oglasili, in posebej za opravičila pri iztirjevanji zaostalih plačil društvenih. Res je, da so v preteklih letih nekatere pomote in napake storile se v opravi Matičini sami t. j. v tajništvu, ali — mnogo več se jih je storilo po družniških in poverjenikih. Da se prvim pride v okom, sklenila je Matica razpisati službo tajnikovo, ter v prihodnjem občnem zboru nasvetovati, kako naj bi podpirali društvo tudi družbeniki in poverjeniki. Bolje, da se izbrišejo in odpravijo oni, kateri nočejo rédoma plačevati, če tudi ima

šteti se potém manj udov, pa zvéstih. Prav to vravnvanje imenika za preteklo leto je zadržalo nekoliko dovršitev odločenih knjig, ktere se te dni jamejo razpošiljavati. Za prihodnji občni zbor se je odločil dan 27. aprila v sredo po beli nedelji. Tedaj praviloma izstopijo l. 1877 voljeni odborniki, in ti so: gg. Kluo, dr. Poklukar, Sovan, Tomšič, Herman, Kosar, dr. Strbenec, Šavnik in dr. Tonkli.

(Vabilo.) Ljubljanski čitalniški pevski zbor priredi na debeli četrtek dné 24. februarja t. l. v čitalnični restavraciji veselico na korist pevske blagajnici. Spored: 1. Becker: „Pevska popotnica“, možk zbor. 2. K. Mašek: „Planinar“, zbor. 3. Dregert: „Krojaška“, osmo-spev. 4. Nedved: „Ponočni pozdrav“, zbor in bariton solo, poje gosp. Pucihar. 5. Hajdrich: „Petelinček“, peterospev. 6. Kocjančič: „Danes tukaj jutri tam“, zbor. 7. Rudolf: „Saubach“, komičen prizor s petjem, predstavlja gosp. V. Rudolf. 8. Eisenhut: „Mazurka“, zbor s spremljevanjem na mrlotinkah. 9. Loterija. 10. Godba gledališkega orkestra. Začetek ob 8. uri. — Vstopnina 30 kr. za osobo. K tej veselici vabi pevski zbor.

† (G. Fr. Svetličič.) V torek 22. t. m. je v Ljubljani v pokoji umrl po hudi bolezni preč. g. župnik France Svetličič, nekdanj kaplan na Vrhniki, potlej župnik v Sorici, v Godoviču, in nekoliko v miru že na Razdrtem. Bil je ranjki — vrlo dober pesnik, čegar pesmice se nahajajo po Novicah, Slov. Glasniku itd. — rojen v Spodnji Idriji 2. aprila, 1814 — nazadnje v pomanjkanji, v katerem mu je hvalno pomagalo tudi podporno duhovsko društvo. Naj v miru počiva!

(O ljubljanskem ljudskem shodu), ki je bil v nedeljo v gostilnici „Bierhalle“, izvemo sledeče: Za novo kosarno in za tržne lope je govoril g. Šturm. Za kosarno in za most čez cesarski graben je govoril še g. Skalja. Za tržne lope g. Jak. O posušenji ljubljanskega močvirja je potem obširno govoril g. Regali. Proti obrtniki na Gradu, ki jo imajo kaznenci, govorita slednjič g. Zajec in Železnikar. To so vse koristni nasveti in je želeti, da bi se izpolnili; vendar ti nasveti niso novi, bili so v pretres vzeti že v mestnem zboru, v naših časnikih in drugih javnih prostorih, toraj ne bi nič novega povedali, ko bi priobčili razne govore. Slišali smo tudi, da se je g. Šturm spravil čez „Slovenca“, ter nekaj zabavljaj:

Sie mit der kroatishen Sproch reden. Sie po domače — kranerisch — dos versteh ich,“ ti bo navaden odgovor na slovenski ogovor. Če se potem spustiš z njim v pomenkovanje, boš slišal pol stavka v kranjski nemščini, potem kratek prenehilje in glas, kakor bi se bilo kaj zamašilo, požirek slin in drug konec stavka se vdere iz ust v slovensčini ali „kranjski šprahi“. O Slovencih — „Oni“ ne govore radi, kajti ti so puntarji, ljudje, ki hočejo vse na glavo postaviti, ki pa bodo že dobili „to svoje“.

Gledé političnega mišljenja je vsak „Kranjec“ nemčur, dasiravno skipi kviško, ako mu to besedo v obraz vržeš. Bere le nemčurske in nemške časnike, slovenskih ne, ker se slovenskega brati ni učil in bi mu šlo prepočasi, in „ker po slovenskih časnikih ni družega, kakor same neumnosti, ki so le za kmete.“ Zato pa tudi njegovo mišljenje ostane enostransko, prelen je, da bi se po drugem časniku prepričal, je li res, ali ne, kar je v prvem brai. Navadno pa sploh jako malo bere, marveč redi svojo pamet le po pogovorih v krčmah, kavarnah ali pa na cesti.

Po vsem tem, ker se tudi nemčurjem ne dá naravnost v prvi par vpreči, bi človek mislil, da se v politiko ne vtika in tudi pri volitvah ali domá ostane, ali pa voli le možé, kateri se njemu dobri zde. Kriva misel! Šel bo vselej volit nemčurje, nikdar „Slovencev“, ker teh ne mara tako ali tako ne; o onih, dasiravno morda vseh ne pozná ali so med njimi sami „dohtarji“ in „pjontarji“, so mu pa učeni in „galant“ gospod „rešpehtar“ ali „rôt“ pravili, da bi bili dobri, ker hočejo tudi, da se otroci nemški uče; in gospod „rôt“ že kaj vedó, ker imajo še čez 2000 gld. „obso-lenge“, več že, kakor tisti bore Slovenec, „ki še zdaj ni nič.“ Zato pa tudi nemčurski agitatorji vedó, da so taki ljudje njihovi; če bi kdo se kazal bolj trdovratnega, gre kak „dohtar“ ali „rôt“ k njemu in če se ta toliko poniža, da k njemu pride, je že dovolj, „Kranjec“ voli zaenajivo in sicer nemčurje, naj že bodo kakoršni koli.

Duhovski stan tuk „purgarski Kranjec“ še nekoliko spoštuje, „dasiravno zdej tudi duhovnom ni več toliko verjeti, ko prej, ko so bili še bolj „fajn“ gospodje in se niso v dru-

zega nič vmes mešali.“ Zato pa tudi duhovnu na leci verjame le toliko, kolikor je njemu prav, gledé politike je tudi proti njemu trdovraten in trdoglaven. „Nej grejo, nej! Že jaz sam vem, kako je to, mene ne bodo spreobr-nili“, — to je njegov odgovor duhovnu, če ga opominja, da bi bila njegova dolžnost, popri-jeti se domače reči, ne pa držati se tujcev, ki zatirajo narodnost in vero našo.

Da pa ne bomo predolgi v popisovanji „Kranjca“, naj tu izrečemo na kratko: „Kran-jec“ je star štor, ki ne poganja več zelenih vej niti ne dela nove skorje, ampak obdrži staro, ktero je dobil po prejšnji napačni od-goji. V ta štor ti ni moč vsaditi blazega čutja niti izdreti mu zastarelega stržena, ki je trd, kakor hrastov les. Dobro le, da so taki štori odmenjeni propadi; star štor nima semena, po katerem bi zopet rastle „štori“, kajti če štor strohni, ne zraste na njegovem mestu zopet štor, marveč mlado drevesce, ki se dá pripogaiti na to ali na ono stran. In to je dobro, „Kranjci“ bodo pomrli, kakor zginejo po gozdu štori. Potem bo pri nas zopet bolj zeleno.

ker pa od našega vredništva ni bil nihče navzoč, in ne vemo natanko, kaj je g. Št. rekel, mu tudi ne moremo odgovoriti. Naše stališče nasproti „socijaldemokratični“ stranki je čisto jasno: mi bomo vselej podpirali vse opravilne pritožbe delavskega stanu, in smo to že v večji meri storili, ko kateri drugi slovenski list; odpravo krščanske vere, ki je tudi točka socijaldemokratičnega programa, pa nikakor ne prištevamo med „opravilne“ zahteve delavcev. Sicer se pa privsej pravicoljubnosti, od ktere nas tudi sovraštvo do nas odvrti ne zamore, nikdar ne bomo dali „terorizirati“ od socijaldemokratov, ko bi jih bilo še desetkrat več v Ljubljani, kakor jih je; kajti z našim narodno-krščanskim programom stojimo — in pademo, pa se ne udamo!

Razne reči.

— Vabilo k veselici s petjem, deklamacijo in tombolo, katero napravi katoliško podporno društvo v nedeljo v Celji dne 27. februarja ob 3. uri popoldne, v hiši gospoda Kožerja pri „belem volu“. — Vstop je dovoljen samo p. n. udom našega društva in posebej povabljenim p. n. gostom.

— Vabilo k veselici s petjem in plesom, katero napravi celjska čitalnica dne 27. februarja 1881 ob 8. uri zvečer. Odbor.

— Duhovska katoliška vlada za Bosno in Hercegovino je neki gotova. Razun nadškofije v Sarsjevu bodo še tri druge škofije. Za prvo je baje odmenjen vrli dr. Stadler, prof. dogmatike na vseučilišču Zagrebškem. — Za Celovec se poroča, da je izbran preč. kan. g. Fr. Kosar. Tedaj bi Koroški čestitali.

— Slepac v duhovski obleki. V Pešti zaprl so človeka v duhovski obleki, ki je izbujal pozornost vseh z življenjem veselim po gostilnah in gledališčih ter drugih javnih krajih, ki je imel vedno dovolj denarja. Ko so ga hotli zapreti, vrgel se je na tla ter branil se z vsemi štirimi. Rekel je, da se zove Adam Davidovič, da je duhovnik grške cerkve v Mali Aziji, ter da je pobiral denar po zemljah podonavskih za zidanje cerkve. Nabral je nad 16.000 gld., ktere ima naložene, kakor pravi, v dveh bankah. — A vse to je zlagano, ker preiskava je izkazala, da on ni duhovnik, marveč navaden slepar.

— Gojite čebele, ker so za vse dobre. „Slov. Čebela“ pripoveduje v nekem letniku, da je bila francoska vojska v Algeriji nekdanj zeló tepena, ker je nekaj panjev dražila in so čebele trumoma se na vojake vsule ravno takrat, ko jih je sovražnik napadel.

Lanski letnik pripoveduje, da neko mesto na Bavarskem je bilo silnega obleganja sovražnikov in stiske rešeno, ker je nekemu mestjanu v misel šnilo, namest kamenja in strelijava nekaj panjev čebel na oblegovalce metati.

Letos pa se z Nemškega nekaj ensko čudnega poroča. Nek krčmar v Marijeverskem okraju ni vedel drugače sebe in svoje rodovine surovih napadov poživljenih pijancev obvarovati, kakor da je družino v postransko sobo zaprl, sam pa v čebelnjak tekel, panj snel, ter ga skozi okno med besne divjake tresčil. Čebele se jezne v pijance zakadijo, ter jim misel v sobo vlomiti ali krčmarja preganjati naglo iz glave izbijejo. Vsi bežijo z velikim krikom in javkanjem. Nobena policija bi ne bila tega tako naglo dovršila.

Tedaj, gojite čebele, so za vse dobre!

— Bogata dedščina. V Ameriki je veliko govora o nekem mladem Holandcu, ki je podedoval po svojem strijcu nepričakovano veliko premoženje, namreč 40 milijonov dolarjev. Ta Holanec je moral svoje dni zavolj nekega zločina iz svoje domovine bežati, najprej v London, in ker so ga tudi tam lovili, je bežal v Ameriko. Tam se mu je do zdaj prav slabo godilo in je živel skoraj od miloščine. Naenkrat umrje njegov stric Spier v Rotterdamu, ter mu zapusti vse svoje premoženje. Srečni dedič se piše Roelof van Baren.

Slovenčevim naročnikom in prijateljem.

Prosimo vse blagorodne in prečastite naročnike in prijatelje, ki hočejo „Slovenca“ podpirati ter za vstanovitve dnevnika kaj pripomoči, da nam blagovolijo svoje misli razodeti saj do zadnjega dne t. m., do 28. februarja. Sklenilo se bode potem po okolišinah došlih izjav.

Naj vsak stori svoje in gotovo se bode dobro izšlo. Zanašanje na druge in vroče želje za dober uspeh je ravnanje najbolj pripravno vničiti vsako podvzetje.

Kdor ne more, kar je namenil, h krati plačati, lahko to stori v dveh, treh obrokih.

Nikdo se ne zaveže za več, kakor za toliko, kar je sam prostovoljno obetal.

Dotični dopisi naj se pošiljajo
opravištvu „Slovenca“

V založbi moji so ravnokar na svitlo prišle nove bukve:

Vijolice,

ki so jih nabrali viškočastiti gospod Janez Volčič bratom in sestram vednega češčenja sv. Jožefa, z dovoljenjem prečastitega ljubljanskega knezoškofijstva. Te prav čedno nastisnjene bukve obsegajo na 572 straneh 31 premišljanj, sedem nedelj, eno devetdnevnic, eno tridnevnic in en teden — v čast in slavo svetemu Jožefu, potem navadne krščanske pobožnosti: jutranje, večerne molitve, 3 svete maše, spovedne, obhajilne molitve, molitev za odpustke, litanije v čast svetemu Jožefu, lavretanske litanije vseh svetnikov, nekatere molitve v čast svetemu Jožefu, sveti križev pot, mašne pesmi, pesem v čast svetemu Jožefu in Marijine pesmi.

Po pravici se imenujejo te bukve „Vijolice“; kakor so namreč vijolice ponizne, pa tolikanj ljubljene, lepo dišeče spomladanske

cvetlice, tako naj bi bili ponižni, bogoljubni vsi, ki jih bodo prebirali in se mogočnemu varhu sv. Jožefu priporočevali, da on, ki je tako blizu pri Jezusu in Mariji, nam je vedni pomočnik, posebno še zadnjo uro našega življenja.

Veljajo pa te bukve nevezane 70 soldov, usnjate 1 gld. 30 sold., pozlačene 1 gl. 70 sold.

Matija Gerber,
bukovez.

Na prodaj dva konja

domače reje, blizu 15 pesti visoka, oba od ene ogerske kobile, ki je bila z omejenima žrebičkama v Ribnici 3krat premirana. Eden, Gari (Apfelschimmel) bo spomlad 5 let star, drugi, Balde (Goldschimmel), bo spomlad 4 leta star. Zdaj še nimata prave odločne barve, kadar jo dobita si bosta močno enaka in grozno lepo petičasta. Oba sta prav pohlevna, domača in dobro izučena, vzdignita kar na komando vse 4 noge po vrsti na kvišk itd., zraven sta pa tudi grozno ognjena. Pasla sta se skoz vse leta, od spomladi do pozne jeseni na prostem po kamnitni gmanji; tedaj sta prav utrjena, zdrava, brez vsega pogreška in sta vajena vsacega dela; posebno pa se pristjeta za kočijo.

Struge pri Ribnici 14. febr. 1881.

(2) **Jožef Krese,**
župnik.

Skoraj zastonj!

Ker je na kant prišla velika tovarna za britansko srebro, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala

za 75 odstotkov pod ceno tedaj
skoraj zastonj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 29 gl., dobi se zdaj za 7 gl. 50 kr., ter se 25 let garantira, da bobela ostala. (S temi 7 gl. 50 kr. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:

- 6 miznih nožev iz britanskega srebra z angleško ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
- 6 težkih žlic iz britanskega srebra,
- 6 najtinejših žlic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečna zajemalnica (velika žlica) iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnica za juho iz britanskega srebra,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih kozarec,
- 6 lepo izdelanih tac,
- 1 posoda za sladkor,
- 1 presejalnik za čaj

42 kosov.
Naroči se ali ali s poštnim povzetjem, ali pa da se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot
C. Langer
Wien

II. obere Donaustasse 77.

Vabilo na naročbo.

„Resnično apostolsko delo, pravi neko škofovsko priporočilo, ktereja vsem, ki se veselijo razširjenja kraljestva božjega na zemlji, prav toplo priporočamo!“

Pač pobožnega kristijana ne more nič bolj razveseliti, kakor če na koncu leta še enkrat pregleda obseg „katoliških misijonov“ ter vidi trud in delovanje gorečih misijonarjev od enega kraja sveta do drugega! „Še enkrat smo bolj veseli ter Bogu bolj hvaležni, da smo katoliški kristjani; mnogo pristrčniše bomo tudi molili: „Pridi k nam Tvoje kraljestvo.“

Tega apostolskega dela se vdeležuje vsak, kdor je na „katoliške misijone“ naročen, ker čisti dobiček se obrača ravno v podporo in zdatniše delovanje misijonov.“

„Zato naj bi se „katoliški misijoni“ ne pogrešali v nobeni domači posebno ne v nobeni družbeni knjižnici.“

Na leto izhaja po 12 snopičev ter veljajo v bukvarni prejemanj 2 gl. 20 kr., po pošti pa 3 gl. 10 kr.

Do zdaj sta izšla dva snopiča ter se še oba lahko dobita

v katoliški bukvarni.